

H. 3 Confrontatie Ruimtelijke Kwaliteit en Bereikbaarheid

Voor landschap en natuur en voor de bereikbaarheid is nagegaan wat nodig is voor de toekomst van het Uitweggebied. Dit hoofdstuk beschrijft de wijze waarop de beide toekomstbeelden elkaar beïnvloeden danwel elkaar kunnen versterken.

Deze confrontatie moet vooral inzichtelijk maken wat de voor- en nadelen zijn van de verschillende tracévarianten voor de gewenste ruimtelijke kwaliteit. Natuur en landschap kunnen zo argumenten leveren om voor een bepaalde tracévariant te kiezen, naast de verkeerskundige en financiële argumenten. Omgekeerd wordt ook duidelijk welke consequenties de keuze voor een bepaalde tracévariant heeft voor de kwaliteit van landschap en natuur.

Voor landschap en natuur is uitgegaan van het wensbeeld ruimtelijke kwaliteit 2030 waarin drie deelgebieden zijn aangewezen:

- Noord, de natuurboulevard
- Oost, de aaneengesloten natte natuur
- West, het recreatie parklandschap

Voor de wegcapaciteit zijn drie tracés met hun varianten onderzocht:

1. tunnel A6-A9
 - korte tunnel
 - lange tunnel
2. stroomlijn
 - op maaiveld
 - open bak/ deels overkluisd
 - tunnel

3. IJmeertracé

- deels op maaiveld
- Gaasperdammerweg deels open bak/ deels overkluisd
- lange tunnel

De gevolgen van de nieuwe infrastructuur zijn getoetst op de kwaliteit van landschap, natuur, recreatie en leefbaarheid. Het ontwerp is in deze studiefase nog zeer globaal. Het Ministerie van V&W zal in het kader van Tracé-MERprocedure gedetailleerder de effecten onderzoeken van een tracékeuze op de omgeving. In het Uitweggebied concentreren de knelpunten zich op zes deelgebieden:

1. Ouderkerkerplas en omgeving
2. Gaasperdammerweg/Zuidoost
3. Gemeenschapspolder/Bloemendalerpolder
4. Zone tussen Muiden en het knooppunt Muiderberg langs de A1
5. Keverdijksepolder/Naardermeer
6. Hollandse Brug

3.1 Ouderkerkerplas omgeving

Huidige situatie recreatie- en natuurplas

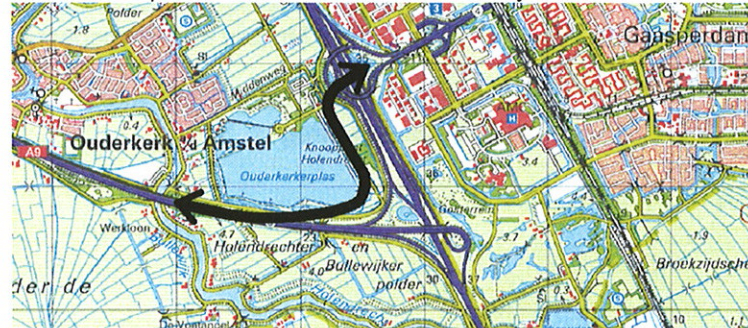
Groengebied Amstelland (Holendrecht
en Bullewijkpolder)
Recreatiegebied Hoge Dijk
Open veenweidegebied
(Broekzijdsepolder)

Tracés alle tracés met hun varianten.

De gevolgen zijn verschillend voor:

- maaiveld- en openbakvarianten van het IJmeertracé en Stroomlijn
- tunnelvariant van het IJmeertracé en Stroomlijn
- korte A6-A9 tunnel
- lange A6-A9 tunnel

maaiveld- en openbakvariant IJmeertracé en Stroomlijn

Alle varianten van maaiveld- en openbakvariant van het IJmeertracé en Stroomlijntracé raken de zuidoever van de Ouderkerkerplas omdat de knoop Gaasperdammerweg/ A2/ A9 gereconstrueerd moet worden. Inzet van De Uitweg is om de Ouderkerkerplas zo veel mogelijk te ontzien. Een aansluiting van de Gaasperdammerweg aan de oostzijde van de A2 gaat ten koste van het bedrijventerrein Amstel 3 en de golfbaan. Verkeerstechnisch is deze ontsluiting niet aantrekkelijk.

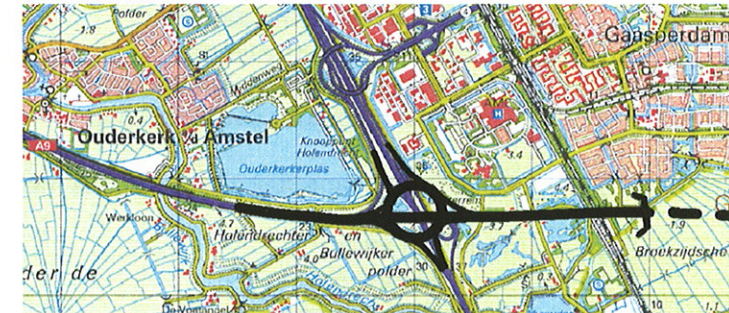
De verbreding van de A9 (1 wisselstrook) haalt ruimte weg bij de noordrand van de Holendrecht polder.

Tunnelvariant IJmeertracé en Stroomlijn

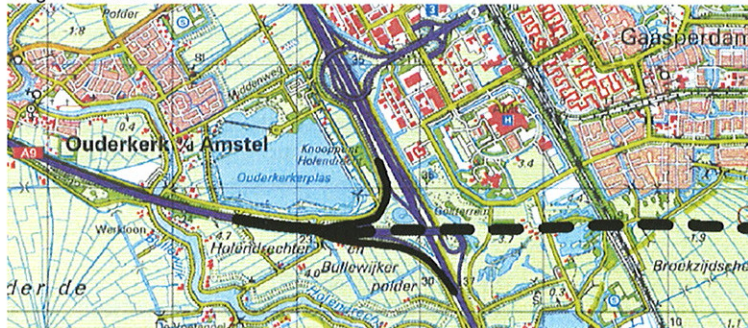
De tunnelvariant van het IJmeertracé en Stroomlijntracé spaart de Ouderkerkerplas. De tunnelmond begint in de berm van de A9 ten westen van de Waver. De tunnelmond en de verbreding van de A9 leiden tot extra ruimtebeslag op de rand van de Polder de Rondehoep.

korte A6-A9 tunnel

De korte variant van de A6-A9 tunnel heeft vanwege reconstructie van het knooppunt Holendrecht tot gevolg dat het recreatiegebied De Hoge Dijk en het golfterrein ten oosten van de A2 verloren gaan. De tunnelmond aan de westkant van de Broekzijdse Polder betekent een aantasting van het landschap. In de Broekzijdsepolder-oost en de Aetsveldse polder komen ontluiftingsschachten en vluchtwegen.

lange A6-A9 tunnel

De lange variant van de A6-A9 tunnel heeft alleen tot gevolg dat er bij het recreatiegebied De Hoge Dijk en verder oostwaarts ontluichtings-schachten en vluchtwegen komen.

3.2 Gaasperdammerweg/Zuidoost

Huidige situatie woon-werkgebied doorsneden door een rijksweg.

Tracés alle varianten van de stroomlijn en het IJmeertracé.

De gevolgen zijn verschillend voor:

- maaiveldvariant
- open bakvariant
- tunnelvariant

maaiveldvariant

maaiveld

De maaiveldvariant van de stroomlijn en het IJmeertracé heeft grote effecten voor de leefbaarheid rond de Gaasperdammerweg. De uitbreiding van 6 naar 9 rijstroken met de bijbehorende toename van het verkeer leidt tot een toename van geluid, stank en stof.

open bakvariant

De open bakvariant van de stroomlijn en het IJmeertracé biedt de mogelijkheid tot gedeeltelijke overkluizing van de Gaasperdammerweg, waardoor de nadelige effecten van het drukke verkeer aanzienlijk kunnen worden beperkt en de huidige fysieke scheiding door de wijk goeddeels kan worden opgeheven.

tunnelvariant

Met de tunnelvariant van de stroomlijn en het IJmeertracé kan de leefbaarheid verbeteren door de bovengrondse Gaasperdammerweg af te waarderen. Er moet wel rekening worden gehouden met ontluchtingsschachten en vluchtwegen.

3.3 Gemeenschapspolder/Bloemendalerpolder

Huidige situatie Diemerbos (strategisch groenproject)
veenweidegebied
gepland woongebied (KNSF-terrein en Bloemendalerpolder)

Wensbeeld recreatie/parklandschap

Tracés alle varianten van de stroomlijn en het IJmeertracé.
De gevolgen zijn verschillend voor:

- maaiveldvariant stroomlijn
- openbakvariant stroomlijn
- tunnelvariant stroomlijn
- IJmeertracé met maaiveld- of openbak
- IJmeertracé met lange tunnel

maaiveld stroomlijn

De aftakking van de maaiveldvariant van de stroomlijn gaat over het Amsterdam-Rijnkanaal. Deze aftakking betekent een extra doorsnijding van de Gemeenschapspolder, wat de ambitie om er een aantrekkelijk parklandschap van te maken dwarsboomt. Het noordelijke deel van de Bloemendalerpolder komt binnen de geluidscontour van de gebundelde A1 en stroomlijn te liggen.

open bak stroomlijn

Het verschil van de open bakvariant met de maaiveldvariant is dat de aftakking van de A1 nu onder het Amsterdam-Rijnkanaal doorgaat, waardoor het effect op het landschap minder is. Er is bovendien de mogelijkheid van overkluizing. De effecten voor de noordrand van de Bloemendalerpolder blijven hetzelfde als bij de maaiveldvariant.

tunnel stroomlijn

De tunnelvariant van de stroomlijn brengt in het landschap ontluchtingsschachten en vluchtwegen. Minder verkeer op de A9 door het gebied leidt tot minder overlast.

IJmeertracé deels maaiveld of open bak

De effecten van de maaiveld- en open bakvariant van het IJmeertracé zijn groot. De Gemeenschapspolder wordt met in tweeën gedeeld, aan de noordwestkant van de Bloemendalerpolder ontstaat een nieuw knooppunt. De IJmeerkust bij de Ballasthaven wordt aangetast door het nieuwe knooppunt en landaanplemping bij tunnelmond in het IJmeer. De natuurboulevard krijgt een nieuwe barrière.

IJmeertracé deels maaiveld of open bak

IJmeertracé lange tunnel

De tunnelvariant van het IJmeertracé leidt tot ontluchtingsschachten en vluchtwegen in het landschap.

3.4 Zone tussen Muiden en het knooppunt Muiderberg langs de A1

Huidige situatie veenweidegebied
barrière voor de recreatievaart bij de Vecht en
voor de verbinding van het plasseengebied
naar de IJmeerkust

Wensbeeld recreatieve verbindingzones
ecologische verbindingzone (Natte As)
aquaduct bij de Vecht

Tracés alle varianten van de stroomlijn.

Tussen Muiden en Muiderberg maken de varianten van de stroomlijn de barrièrewerking van de A1 groter door de uitbreiding. Dat heeft gevolgen voor de gewenste robuuste ecologische verbinding van de natte natuur ten oosten van de Vecht met de Noordpolder en het IJmeer. Alle varianten krijgen bij de Vecht een aquaduct, waardoor een belangrijke hindernis voor de recreatievaart wordt weggenomen. Combinatie met een ecoduct creëert bij de Vecht een ecologische verbindingzone.

3.5 Keverdijksepolder/Naardermeer

Huidige situatie veenweidegebied
cultuurlandschap met de molen De Onrust
bufferzone Naardermeer

Wensbeeld natte natuur
extensieve natuurrecreatie

Tracés alle varianten van de A6-A9 tunnel.
De gevolgen zijn verschillend voor:
- korte tunnel
- lange tunnel

korte tunnel A6-A9

De korte variant van de A6-A9 tunnel brengt vanwege een tunnelmond naast het Naardermeer schade toe aan natuur, landschap en recreatie. De waterkwaliteit van het Naardermeer is uniek en met name voor hydrologische schade wordt gevreesd. Tot aan de noordkant van de Keverdijkse polder vormt de tunnelmond een barrière, met gevolgen voor de gewenste vernatting van de natuur.

lange tunnel A6-A9

De lange variant van de A6-A9 tunnel leidt tot ontluchtingsschachten en vluchtwegen in het landschap. Ook hier geldt dat voor hydrologische en ecologische schade wordt gevreesd.

3.6 Hollandse Brug omgeving

Huidige situatie veenweidegebied
recreatiegebied Naarderbos
spoorbrug en autobrug
barrière voor de recreatie langs het IJmeer

Wensbeeld natuurboulevard langs de IJmeerkust
ecologische verbingszone van het
Naardermeer met het Gooimeer
watersportrecreatie aan de Muidense kant
van de brug

Tracés alle varianten van de stroomlijn en de A6-A9 tunnel.
De gevolgen zijn verschillend voor:
- alle stroomlijnvarianten en de korte A6-A9 tunnel
- lange A6-A9 tunnel

stroomlijn en korte A6-A9 tunnel

Alle varianten van de stroomlijn en de korte A6-A9 tunnel leiden vanwege de capaciteitsuitbreiding van de brug naar Almere tot aantasting van de groene zone aan weerszijden. De ecologische verbindingzone tussen de natte natuur en het Gooimeer wordt smaller. Aan de westkant van de Binnendijkse-, Overscheense-, Berger- en Meentpolder gaat een strook verloren. De barrière in de aaneengesloten natuurboulevard wordt vergroot.

Muiderberg en het Naarderbos krijgen te maken met extra overlast van geluid, stof en stank.

lange A6-A9 tunnel

Bovenop de hierboven genoemde effecten komt de tunnelmond van de lange A6-A9 tunnel in de Binnendijkse-, Overscheense-, Berger- en Meentpolder, wat leidt tot een grotere aantasting van dit gebied

3.7 Waterhuishouding

Uitbreiding van de weginfrastructuur heeft gevolgen voor de waterhuishouding in het gebied. De twee belangrijkste knelpunten zijn de Gaasperdammerweg en het effect op de grondstromen.

Gaasperdammerweg

De Gaasperdammerweg functioneert als waterkering tussen de Bijlmermeer en Gaasperdam. De waterpeilen aan beide zijden verschillen ruim 1,5 meter. Voor de open bak- en tunnelvarianten van de stroomlijn en het IJmeertracé heeft dit consequenties voor de wijze van aanleg en de daarbij behorende kosten (deze zijn in de eerdere kostenramingen nog niet meegerekend).

Grondwaterstromen

De effecten van de tunnelvarianten op de grondwaterhuishouding in het veenweidegebied zullen waarschijnlijk niet groot zijn vanwege de dikte van het watervoerende pakket en de trage snelheid van de grondwaterstromen.

Onderzoek is nodig om hierover meer uitsluitsel te geven. In het IJmeer zal de tunnel geen noemenswaardig effect hebben. Zeker is wel dat er in de aanlegfase aanzienlijke effecten kunnen zijn, vooral bij de bouw van tunnelmonden en vluchtwegen wanneer de bouwput moet worden ontwaterd. Dat stelt extra voorwaarden aan de uitvoeringswerkzaamheden, met bijbehorende extra kosten. Soortgelijke problematiek speelt bij de aanleg van een tunnel onder de Vecht: bij de aanleg zijn speciale maatregelen nodig om te voorkomen dat Muiden gaat verzakken.

Er zijn ook andere effecten waarmee rekening moet worden gehouden, maar waarvan te verwachten valt dat die relatief eenvoudig zijn op te lossen.

- Wegen op maaiveld, in open bak, tunnelmonden en vluchtwegen leggen beslag op de waterbergingskwaliteit van de polder, waarvoor elders compensatie moet worden gevonden.
- Waar tracés waterkeringen doorsnijden (de A6-A9 tunnel gaat bijvoorbeeld onder 10 waterkeringen door) stelt dit extra eisen aan de inrichting van tunnelmonden, ontluchtingsschachten en vluchtwegen.
- Wegen en tunnelmonden zijn een extra verhard oppervlakte. Door vervuiling zal aflopen regenwater de kwaliteit van het oppervlaktewater aantasten. Om dit te voorkomen zijn extra voorzieningen nodig, vooral in het gebied oostelijk van de Vecht.

De ecologische en hydrologische gevolgen op het Naardermeer zijn nog onbekend. De unieke natuurwaarden zijn sterk afhankelijk van een goede waterkwaliteit en de aanwezige kwelstromen. De variatie aan bodemlagen (veen, zand en klei) maakt het Naardermeer en omgeving hydrologisch tot een zeer ingewikkeld systeem, dat een diepgaande studie verdient.

3.8 Conclusies over de tracévarianten en de gevolgen voor landschap en natuur

De effecten van de verschillende tracévarianten op leefbaarheid, natuur, landschap en recreatie bij de hierboven genoemde knelpunten zijn in onderstaande tabel samengevat. De plussen en minnen zijn hooguit een indicatie van de mate waarin er sprake is van verstoring ten opzichte van het wensbeeld van de ruimtelijke kwaliteit van het gebied.

Grove indicatie van de gevolgen van de verschillende tracés voor landschap, natuur, recreatie en leefbaarheid

	tunnel A6-A9 kort	tunnel A6-A9 lang	stroomlijn maaiveld	stroomlijn open bak	stroomlijn tunnel	IJmeer tunnel kort +maaiveld	IJmeer tunnel kort +open bak	IJmeer tunnel lang
Ouderkerkerplas	o	o	-	-	-	-	-	o
Hoge Dijk	-	o						
Broekzijdsepolder	-	o						
Zuidoost			-	+	+	-	+	+
Gemeenschapspolder			-	-	o	-	-	-
Bloemendalerpolder			-	-	o	-	-	o
Muiden-westelijk						-	-	o
Keverdijk/Naardermeer	-	-						
Barrièrewerking A1			+/-	+/-	+/-			
Hollandse Brug	-	-	-	-	-			

■ hier komt het tracé niet

o hier heeft het tracé geen noemenswaardige gevolgen

- hier heeft het tracé nadelige gevolgen

+ hier heeft het tracé positieve gevolgen

+/- door de aanleg van het aquaduct bij Muiden en een ecoduct wordt de barrière werking minder Toename van de rijstroken van de A1 vergroot de barrièrewerking tussen de Vecht en het knooppunt Muiderberg

? de gevolgen voor de grondwaterstromen rond het Naardermeer zijn nog onbekend

Er zijn nauwelijks situaties aan te wijzen waar de aanleg van een nieuw tracé leidt tot verbetering van de kwaliteit van landschap en natuur. Er zijn echter drie belangrijke uitzonderingen:

- Bij de aanleg van de tunnel- en de openbakvariant van de stroomlijn en het IJmeertracé zal de leefbaarheid rond de Gaasperdammerweg aanzienlijk verbeteren. De stadswijk kan weer een geheel vormen. Er ontstaat ruimte voor woningbouw en kantoren.
- De combinatie van de stroomlijnvarianten met een aquaduct over de A1 heft het knelpunt op voor de recreatieve vaarverbinding over de Vecht en verbetert de leefbaarheid voor de inwoners in Muiden omdat de brug in de A1 wordt opgeheven. Door aanleg van een ecoduct ontstaat er ook een ecologische verbinding.
- Bij het IJmeertracé met een korte tunnel onder het IJmeer is met de landaanplemping van de tunnelmond in het IJmeer combinatie mogelijk met de aanleg van een natuurlijke vooroever.